

בוודאי מגיע לו שתפילותיו תתקבלנה והקב"ה ימלא את כל משאלות לבו. עצם מחשבה זו גובלת עם גאוה, בכך שהוא בטוח שהתפלל כראוי.

בתוספות מפרשים להיפך: "ונראה לרבי, דעיון תפילה שהוא רע שאינם מכוונים תפילתם, כדאמרינן (שבת קכו, א) באלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא, ואחד מהם הוא עיון תפילה, ומזה אין אדם ניצול בכל יום, שאין שום אדם יכול לכוון בתפילתו היטב".

ואמר אבי מורי ז"ל: אם נצרף את שני הפירושים יחד, נמצא שבני אדם נכשלים ב"עיון תפילה" משני הצדדים. יש הסבורים שמכוונים היטב, ואז זה גובל בגאוה. ויש שאינם מכוונים, ואז תפילתם היא ללא כוונה.

בעת ששלמה המלך סיים את בנין בית המקדש, התפלל תפילה ארוכה להקב"ה, בה שטח את בקשתו, שמקום זה ישמש כמקום תפילה, לא רק לעם ישראל אלא גם לכלל אומות העולם, לא רק בעת שמגיעים למקום, אלא גם בעת שילכו לגלות, כל התפילות שיתפללו בכל מקום פיזורם בין האומות, שיתקבלו אצל הקב"ה. לקראת סיום התפילה, הוא מבקש על רוחניות: "יהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו. להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצוותיו וחוקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו". התפילה מסתיימת בבקשה מיוחדת (הנאמרת בכל יום מימי חג הסוכות, בסיום תפילת ה"הושענות"): "ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני ה' קרובים אל ה' אלקינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד" (מלכים א' ח, נז-ס).

צריך להבין את הלשון "אשר התחננתי"? אלא נראה, שגם לאחר התפילה עוד צריכים לבקש, לפי שבמהלך התפילה בוודאי היו קטעים שלא נאמרו כדבעי, בדומה להסבר התוספות בפירוש "עיון תפילה", על-כן אנו מבקשים ומתחננים שוב להקב"ה, שהתפילות שהתפללנו אכן תהיינה "קרובים אל ה' אלקינו יום ולילה", שהם יהיו קרובים אצל הקב"ה ויתקבלו אצלו כאילו התפללנו אותם בכוונה הראויה והרצויה.

ולפי"ז נבין עוד דבר שקשה לכאורה, דהנה מדרך העולם לברך איש את רעהו בסיום היום הקדוש: "די תפילות זאלען ווערען אונגענימען" - שמאחלים אחד לשני, שתתקבלנה כל התפילות שהתפללו במשך היום.

ולכאורה הדבר צריך תלמוד, מה תועלת יש בברכה זו, לאחר סיום התפילות של יום כיפור. הרי אנו אוחזים עכשיו כבר בסיום התפילות, ממה-נפשך, אם התפילות התקבלו, הרי טוב, ואם הם לא התקבלו, מה תעזור הברכה שמברכים כעת "לאחר מעשה", שהתפילות תתקבלנה?

ולהנ"ל הדברים מיושבים, ברכת האיחולים שמאחלים איש לרעהו עם סיום התפילות ביום הכיפורים היא, שכן במהלך התפילות, בוודאי היו תפילות שלא נאמרו בכוונה הראויה, ומשורת הדין, אין כל בטחון שתפילות אלה אכן תתקבלנה, על כך אנו מבקשים ומאחלים אחד לרעהו, שאכן תתקבלנה כל הבקשות והתפילות שהתפללו במהלך יום הכיפורים, וגם שיתמלאו כל בקשותינו לטובה, כפי שהבאתי לפרש את תפילת הכהן הגדול ביום הכיפורים בצאתו מבית קודש הקדשים: "ואל יכנסו לפניך תפילת